

Informació general

Museu de Prehistòria de València

C/ Corona, 36 - 46003, València

Telf: 963883579

www.museuprehistoriavalencia.es

M.I. Ajuntament d'Olocau

Plaça Major, 1 - 46169

Telf: 962703011

www.olocau.es

Visites de grups escolars

Parc Natural de la Serra Calderona

Casa de la Cultura - Plaça Ajuntament, s/n - 46119, Nàquera

Telf: 961681993 - 679195238

serra_calderona@gva.es

<http://parquesnaturales.gva.es>

Textos: Helena Borell, Carles Ferrer, Consuelo Mata i Jaume Vives Ferrando; Disseny: Àngel Sánchez.
 Il·lustracions: Xosha SP, Eduardo Buenafina i Cartografía temàtica de la CV (CTH)

Puntal dels Llops

Olocau (València)

El Puntal dels Llops ocupa un cim escarpat en els contraforts meridionals del Parc Natural de la Serra Calderona, dominant l'eixida del Carraixet al pla del Camp de Túria.

Observa i escolta, aprofita l'ascensió al Puntal per a descobrir la naturalesa.

Les roques

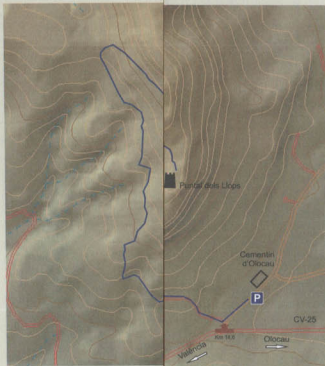
- En iniciar l'itinerari trobaràs gresos i argiles roges, roques silícies que es van depositar fa 250 milions d'anys en la conca baixa d'un gran riu. Posteriorment, quan la zona va estar submergida davall el mar, es van sedimentar les calcàries que afloren en la resta del recorregut.
- En època ibèrica el gres va servir per a fer molins i les calcàries es van utilitzar en les construccions.

La fauna

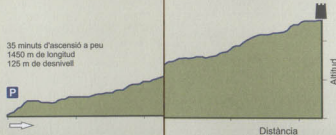
- Aprofita un descans en l'ascens per a escoltar les aus. Podràs observar el vol de rapaces com ara falcons, esparvers i àguiles perdiueres o de panxa blanca.
- És possible que descobrisques empremtes de gat serval o restes d'algun animal i, amb sort, algun fardatxo.
- El conill, la perdiu, el cérvol i la cabra salvatge són espècies silvestres consumides en època ibèrica, però només les dos primeres es troben actualment en la zona.

Foto: Eduardo Barriachua

35 minuts d'ascensió a peu
1450 m de longitud
125 m de desnivell

La vegetació

- Mil·lennis de pressió humana han degradat la vegetació natural, que ha passat de ser un carrascar a un brollar amb pi blanc.
- En les zones cultivades de sòls silícis o en erms abunda l'albada i la coroneta de frare. En els vessants calcaris de solana predomina el romer, el cepell i l'espart, molt apreciats des de l'antiguitat com a font de fibra tèxtil; els acompanyen espècies de major port com l'espí negre, la mata o llentiscle, l'ullastre, el margalló i la ginebrissa.
- Les garroferes, oliveres i figueres són testimoni del cultiu en estes vessants, però només els dos últims s'han documentat en època ibèrica.

El Punyal dels Llops va ser ocupat des del segle v al III aC. Va formar part de la xarxa de control del territori ibèric d'Edeta (Tossal de Sant Miquel, Lliria) i es va destruir en el moment de l'arribada dels exèrcits romans.

Les muralles

Pensa en el poblat com una xicoteta fortalesa. L'assentament és fàcilment defensable a causa de la seua ubicació, vora una escarpa, i dels recintes murallats que el circumden. Un llenç de menys d'un metre d'amplària delimita l'àrea habitable i un altre exterior, fet amb grans blocs, defén l'entrada.

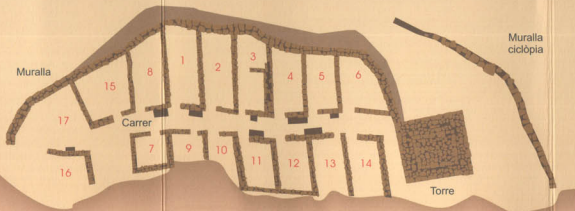
La torre

És l'element més característic. Era un lloc de vigilància i comunicació amb altres fortins, amb els quals formava una xarxa de control i delimitació del territori. Des d'ella es controla l'accés i es domina tot l'entorn.

El carrer

Es un espai de trànsit que serveix com a distribuïdor dels departaments. Els objectes i les restes de llars ací trobats indiquen que va ser també una zona on es van realitzar activitats quotidianes.

Els departaments

Cada espai va servir per a activitats diverses repartides al llarg de la jornada. En tots ells hi ha productes agraris emmagatzemats en gerres i àmfores, però es concentren en els departaments 2, 3, 4 i 15. Molins i llars (departaments 1, 2, 7 i 14) revelen activitats culinàries, i fons metal·lúrgics van servir per a obtenir plata (departament 2). Cremaperlums i figures de terracota són les evidències més clares de pràctiques rituals domèstiques (departaments 1 i 14).

Fixa't en les escales adossades a les façanes; indiquen que va existir un pis superior, encara que hui en dia són només visibles les plantes baixes.

Com es va construir?

Hui són només visibles els fonaments de pedra de les construccions, però hem d'imaginar sobre ells les parets d'atovó (rajoles de fang i palla asseccades al sol), lluides i emblanquinades.

Els sostres eren plans a manera de terrassa. Consistien en un entramat de bigues i rulls de fusta i una coberta vegetal, de canyís o romer, que sostenia una capa de terra.

Qui hi va viure?

El nombre aproximat d'habitants va ser de 30 persones. El poblat va ser la residència d'un aristòcrata eqüestre amb els seus parents i servidors. L'equipament militar d'este cavaller de l'elit edetana va ser trobat en el departament 4.

Com era la vida quotidiana?

Les labors agropecuàries, mineres i artesanals ocupaven gran part de la jornada. Ferramentes (lleiones, podalls, falçs, destrals i aixes), fons metal·lúrgics i els nombrosos telers són indicatius d'estes activitats. Els productes obtinguts s'intercanviaven amb els d'altres grups de l'entorn edetà.

Alguns dels seus habitants també estaven dedicats a les labors de vigilància i defensa pròpies d'estos fortins.

Com va ser la seua destrucció?

El Puntal va ser abandonat precipitadament a finals del segle III aC. Incendis i aïonaments van acabar per preservar tots els objectes i estructures.

La destrucció del poblat es relaciona amb els canvis territorials i polítics que van dur a terme els romans durant la conquesta de la Península.